

В. Г. КУЗЬ,

доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, керівник науково-дослідницької лабораторії "В.О. Сухомлинський і школа XXI століття"

ДВА ДЕСЯТИЛІТТЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ СУХОМЛИНСЬКОГО - ДВА ДЕСЯТИЛІТТЯ ТВОРЧОЇ ПРАЦІ ТА КОРИСНИХ НАДБАНЬ

У 2016 році виповнюється 20 років з дня заснування першої в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини науково-дослідницької лабораторії "В.О. Сухомлинський і школа XXI століття", метою якої є інтеграція освіти і науки в умовах співпраці вищої педагогічної школи з Національною академією педагогічних наук України. Основне завдання лабораторії - дослідження та впровадження у практику основних ідей В.О. Сухомлинського. Її відкриття було приурочене Третім всеукраїнським педагогічним читанням "Василь Сухомлинський і сучасність", які відбулися у 1996 році на базі УДПУ імені Павла Тичини.

Уманська науково-дослідницька лабораторія "В.О. Сухомлинський і школа XXI століття" співпрацює із:

- Національною Академією педагогічних наук України;
- Науковою школою "Українська асоціація Василь Сухомлинський". Керівник - академік О.Я. Савченко. Робота наукової школи зосереджується на проведенні всеукраїнських і міжнародних педагогічних читань "В.Сухомлинський і сучасність", вивчення актуальних проблем сучасної освіти - початкової, середньої, вищої;
- Уральською асоціацією "Василь Сухомлинський". Керівник - випускниця Павлівської школи, учениця В. Сухомлинського професор В.Г. Риндак. Під її керівництвом написано й захищено дисертаційні дослідження присвячені впровадженню у практику російської школи ідей В.Сухомлинського.

Науково-дослідницька лабораторія "Василь Сухомлинський і школа XXI століття" тісно співпрацює з науковцями із зарубіжних країн: Польщі, США, Німеччини, Росії, Китаю.

На базі лабораторії здійснюються фундаментальні дослідження проблем розвитку ідей В.О. Сухомлинського в сучасній системі освіти. У центрі уваги дослідників знаходиться проблема нової школи, її вчителів, впровадження в роботу школи третього тисячоліття ідей видатного вітчизняного вченого **Василя Олександровича Сухомлинського**.

Лабораторія є центром з вивчення новітніх педагогічних технологій. На засіданнях лабораторії періодично відбуваються зустрічі з академіками НАПН України Василем Григоровичем Кременем, Володимиром Іларіоновичем Луговым, Олександром Якімовичем Савченко, Миколою Самійловичем Васьуленком. Частою гостею лабораторії є донька Василя Олександровича академік **Ольга Василівна Сухомлинська**. Постійними учасниками лабораторії є вчителі сільських та міських шкіл Черкащини, які обмінюються своїм досвідом, втілюючи в життя педагогічні ідеї В.О. Сухомлинського.

Упродовж 20-ти років свого існування, науково-дослідну лабораторію відвідала велика кількість відомих науковців, соратників, дослідників, культурних та громадських діячів. Серед них - представники Міністерства освіти і науки України, Інституту педагогіки НАПН України, члени президії Академії Наук вищої школи України, усіх педагогічних університетів України, Вищої школи професійної освіти імені Я.А. Коменського м. Лешно (Польща) та Бішкекського гуманітарного університету Киргизької Республіки, Китаю, Туркменістану, залучивши побажання у книжці відгуків лабораторії.

Із заснуванням лабораторії започатковано видання "Вісника лабораторії" щорічного збірника праць учених, які досліджують педагогічну спадщину В.О. Сухомлинського.

Під керівництвом академіка В.Г. Кузя, який очолює науково-дослідну лабораторію впродовж 20-ти років, захищено 32 кандидатських та 5 докторських дисертацій, завершують роботу над дослідженнями 2 здобувачі доктора педагогічних наук. З наукової школи В.Г. Кузя "Педагогіка XXI століття" вийшло дві наукові школи його вихованців: "Актуальні проблеми

освіти і виховання; історія, сучасність, перспективи" (керівник - д.пед.н., професор Т.Д. Кочубей) та "Педагогіка соціалізації дітей та молоді" (керівник - д.пед.н., професор І.П. Рогольська-Яблонська).

На сторінка "Вісника лабораторії" викладачі університету, учителі, студенти ведуть мову про В. Сухомлинського - видатного сільського учителя-вченого, дослідника, про його відданість селу і дітям. В головній книзі свого життя "Серце віддаю дітям" він пише: "Що найголовніше було в моєму житті? Без роздумів відповідаю: любов до дітей".

Прощаючись зі своїми учнями, що закінчували навчання в початковій школі, він сказав: "У своїй мрії я бачу вас дорослими людьми, мої дорогі діти. Кожного з вас бачу патріотом, людяною з чесним і палким серцем, яким розумом, золотими руками".

У Концепції нової української школи йдеться про впровадження в життя ідей Василя Сухомлинського, зокрема про створення моделі ідеального учня, а отже - ідеального учителя, який зможе виховати таку особистість і, відповідно, ідеальної школи, в якій будуть створені умови для цього.

Невід'ємною рисою педагога, на думку В. О. Сухомлинського, має бути любов до дітей, до професії та Вітчизни.

У виданні "Вісник лабораторії"

представлені статті, приурочені проблемам:

- виховання дітей на засадах педагогічних ідей педагога-гуманіста В. О. Сухомлинського;
- формування ноосферної свідомості як складової духовності школярів у педагогічній спадщині В. Сухомлинського;
- рідної мови як засобу громадянського виховання у педагогічній спадщині В.О. Сухомлинського;
- толерантності у творчому доробку В.О. Сухомлинського і сучасників;
- актуальності новаторських ідей В.О. Сухомлинського щодо мовленнєво-риторичної діяльності вчителя ХХІ століття;
- соціокультурного феномену дитинства;
- поглядів українських педагогів початку ХХ ст. на потребу профілізації старшої школи;
- педагогічних умов виховання студентів вищих навчальних закладів на ідеях толерантності;
- науково-педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу: структурно-компонентний аналіз;
- фізичної культури як інтегративної частини освіти у німецьких школах у ХVІІІ ст.;
- музики у житті і творчості Тараса Шевченка й Павла Тичини;
- творчої індивідуальності дитини дошкільного віку;
- становлення педагогічних ідей школи майбутнього.

